

Podstawy prawne budżetów osiedlowych/obywatelskich

W Polsce mamy do czynienia z wieloma przepisami prawa, które mogą stanowić podstawę dla rozwoju mechanizmu uczestnictwa mieszkańców w procesach podejmowania decyzji dotyczących alokacji publicznych środków na poziomie samorządu gminnego. Tym nie mniej ostatecznymi instancjami, które podejmują decyzję, czy umożliwić mieszkańcom współdecydowanie o budżecie są **rada gminy oraz wójt, burmistrz, prezydent**. Dobra **wola władz** jest więc podstawą dla wprowadzania i rozwoju mechanizmów partycypacji obywateli w procesach budżetowych.

Konstruowanie mechanizmów umożliwiających mieszkańcom współdecydowanie o budżecie gminy możliwe jest m. in. w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa o samorządzie gminnym
2. Ustawa o funduszu sołeckim
3. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie
4. Ustawa o finansach publicznych.

Ad. 1 Ustawa o samorządzie gminnym. Ustawa ustrojowa – ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym¹.

Zgodnie z ustawą (art. 1), **mieszkańcy gminy** (miasta na prawach powiatu) **z mocy prawa tworzą wspólnotę samorządową**, a więc są podstawowym, obywatelskim składnikiem jednostki samorządu terytorialnego. Wywodzi się z tego ich prawo, na zasadach przewidzianych w ustawach do udziału w życiu publicznym tej wspólnoty samorządowej.

W niniejszej ustawie mamy do czynienia z kilkoma przepisami, które umożliwiają tworzenie mechanizmów budżetu partycypacyjnego w oparciu o jednostki pomocnicze gminy lub w

¹ Na temat podstawowych kwestii ustrojowych gmin: K. Bandarzewski, P. Chmielnicki, W. Kisiel, *Prawo samorządu terytorialnego w Polsce*, Warszawa 2006.

oparciu o przepisy dotyczące konsultacji społecznych. Tak więc możemy w tym przypadku mówić o:

- a) **budżecie partycypacyjnym w oparciu o przepisy dotyczące jednostek pomocniczych.**
- b) **budżecie partycypacyjnym w oparciu o przepisy dotyczący konsultacji społecznych.**

Budżet partycypacyjny w oparciu o przepisy dotyczące jednostek pomocniczych.

Jednostki pomocnicze są to terytorialnie wyodrębnione części gminy, które posiadają własne organy i których zadaniem jest współdziałanie z mieszkańcami i władzami gminy w celu zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców danej jednostki pomocniczej. Jednostkami pomocniczymi gminy są dzielnice, osiedla, sołectwa oraz inne obszary gminy, które zostaną wydzielone jako jednostki pomocnicze².

Przepisy ustawy o samorządzie gminnym umożliwiające konstruowanie mechanizmów budżetu partycypacyjnego w oparciu o jednostki pomocnicze to:

Art. 5 ust. 2 ustawy stanowi, że "jednostkę pomocniczą tworzy rada gminy, w drodze uchwały, **po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy**", a art. 5 ust. 3 przewiduje, że "zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej określa statut gminy". Natomiast **art.35 ust.1 ustawy** stanowi, że "**organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami**". Zgodnie ust. 3 statut jednostki pomocniczej określa w szczególności:

- 1) nazwę i obszar jednostki pomocniczej,
- 2) zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej,
- 3) organizację i zadania organów jednostki pomocniczej,
- 4) zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji,
- 5) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki

²Patrz art 5.1 ustawa o samorządzie gminnym, Dz.U.2001.142.1591,

pomocniczej.

Konsultacje społeczne przy tworzeniu jednostek pomocniczych oraz nadawania im statutów są obligatoryjne. Ich brak powoduje nieważność uchwał podejmowanych przez radę gminy.

Osiedle: Art. 37 ustawy o samorządzie gminnym określa, że **organem uchwałodawczym w osiedlu jest rada** o liczbie członków ustalonej według art. 17, nie więcej jednak niż 21. (Artykuł 17 określa, że w gminach do 20 tysięcy mieszkańców jest 15 radnych zaś do 50 tys jest 21 radnych). **Statut osiedla może ustalić, że w osiedlu organem uchwałodawczym jest ogólne zebranie mieszkańców.** Ogólne zebranie wybiera zarząd osiedla; art. 36 ust. 2 stosuje się odpowiednio, a mówi on, że Sołtys oraz członkowie rady sołectkiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania (w przypadku osiedla w ten sposób będzie wybierany przewodniczący zarządu oraz zarząd osiedla). Organem wykonawczym w osiedlu jest zarząd. Na czele zarządu stoi przewodniczący. Przewodniczący zarządu korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Dzielnica: Art. 37 ust.1 ustawy o samorządzie gminnym określa, że organem uchwałodawczym w dzielnicy jest rada o liczbie członków ustalonej według art. 17, nie więcej jednak niż 21.

2. Organem wykonawczym w dzielnicy jest zarząd. Na czele zarządu stoi przewodniczący.

3. Przewodniczący zarządu korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Art 18 ust. 7 określa, że ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki należy do wyłącznej kompetencji rady gminy. Zgodnie z ustawą organy gminy mogą wydawać akty prawa miejscowego w zakresie

- 1) **wewnętrznego ustroju gminy oraz jednostek pomocniczych,**
- 2) organizacji urzędów i instytucji gminnych,
- 3) zasad zarządu mieniem gminy,

- 4) zasad i trybu korzystania z gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

Powyższy przepis daje organom gminy możliwość określania np. w statucie jednostki pomocniczej trybu w jakim podejmowane są decyzje dotyczące przeznaczenia środków wydzielonych w budżecie gminy dla jednostki pomocniczej. Rada gminy stosowną uchwałą może więc wprowadzić konkretne procedury określające, kto, kiedy i w jaki sposób może brać udział w określaniu przeznaczenia środków wydzielonych dla sołectwa, osiedla czy dzielnicy.

Na mocy art.48.1 ustawy o samorządzie gminnym, jednostki pomocnicze mogą zarządzać i korzystać z mienia komunalnego oraz rozporządza dochodami z tego źródła w zakresie określonym w statucie.

Statut ustala również zakres czynności dokonywanych samodzielnie przez jednostkę pomocniczą w zakresie przysługującego jej mienia. **Z art. 48 ustawy powiązany jest art. 51. 1, który nadaje jednostkom pomocniczym uprawnienia do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy, które określa statut gminy.**

Powyższe przepisy dają więc gminom możliwość wydzielaniu środków finansowych dla jednostek pomocniczych, które realizowane są w ramach budżetu gminy ale to jednostki pomocnicze mogą decydować na co przynależne im pieniądze mają zostać przeznaczone. W oparciu o te przepisy rady gmin mogą wydzielać środki o których przeznaczeniu będą decydowały jednostki pomocnicze,

Zgodnie z **art. 51 ust. 3** statut gminy określa uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy³. Tak więc jednostki pomocnicze nie tworzą własnych budżetów, środki przekazywane jednostkom pomocniczym są wydatkami budżetu gminy i jako część budżetu gminnego muszą być planowane tak samo szczegółowo oraz umieszczane w układzie wykonawczym budżetu. Powyższe przepisy ustawowe były podstawą dla wielu gmin, które po wejściu w życie ustawy o samorządzie gminnym w 1990 roku, tworzyły mechanizmy umożliwiające mieszkańcom jednostek pomocniczych decydowanie o alokacji części środków budżetowych,

³ Dz.U.2001.142.1591

wydzielonych z budżetu gminy i przeznaczonych dla poszczególnych jednostek pomocniczych.

Powyższe przepisy ustawy o samorządzie gminnym umożliwiają konstrukcję mechanizmu dzięki któremu mieszkańcy poszczególnych jednostek pomocniczych mogą decydować o przeznaczeniu puli środków wydzielonych dla danej jednostki lub wskazywać priorytety inwestycyjne dla całej gminy. Gdy analizujemy możliwości konstrukcji mechanizmów budżetu partycypacyjnego na poziomie jednostek pomocniczych warto również wskazać potencjalny zakres spraw, które mogą być poddawane pod osąd mieszkańców poszczególnych jednostek.

Zakres działania jednostki pomocniczej w świetle ustawy o samorządzie gminnym

Przepisy ustawy o samorządzie gminnym nie obligują rady gminy do przekazywania jednostce pomocniczej zadań i kompetencji. Tak więc wszelki zakres uprawnień nadawanych jednostkom pomocniczym zależy tylko i wyłącznie od woli rady gminy. Rada gminy może bowiem w oparciu o **art. 35** ustawy określić w statucie jednostki pomocniczej zadania jej organów, zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji. Nie dopuszczalne jest tworzenie jednostki pomocniczej bez określenia zakresu działania albo określenia go w taki sposób, który uniemożliwia wykonanie jej zadań⁴.

W opracowaniu statuty jednostek pomocniczych⁵ P. Chmielnicki zebrał i opisał zadania i sprawy, które najczęściej należą do zakresu działania jednostek pomocniczych. Z zakresu zadań i spraw przekazywanych sołectwom, a które wiążą się z kwestiami współdecydowania o kształcie lokalnego budżetu oraz efektywności jego wykonania, możemy wyróżnić:

1. występowania z inicjatywami społecznymi lub gospodarczymi (ekonomicznymi);
2. opiniowania w różnych sprawach, przeważnie na wniosek organów gminy;
3. gospodarowania mieniem gminnym i przekazanym mieniem komunalnym;
4. prowadzenia gospodarki w ramach budżetu gminy;

⁴P. Chmielnicki (red.) K. Bandarzewski, P. Dobosz, W. Kisiel, P. Kryczko, M. Mączyński, S. Płazek „Komentarz do ustawy o samorządzie gminnym. Wydanie 3”, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2007, str. 221

⁵P. Chmielnicki, *Statuty jednostek pomocniczych gminy*, MUNICYPIUM, Warszawa 2004

5. wykonywania pewnych zadań z zakresu administracji świadczącej.

Powyższe zadania łączą się bezpośrednio z konstrukcją budżetu partycypacyjnego. Wskazują bowiem wyraźnie, że w ramach lokalnego ustroju gminy, jednostki pomocnicze mogą występować z inicjatywami społecznymi lub gospodarczymi, mogą opiniować projekty uchwał, gospodarować majątkiem gminnym, prowadzić gospodarkę finansową w ramach budżetu oraz wykonywać pewne świadczenia na rzecz lokalnej społeczności. Wszystkie te uprawnienia mogą stanowić podstawę dla stworzenia mechanizmu budżetu partycypacyjnego. Odpowiednia konstrukcja wewnętrznych regulacji pozwoli bowiem mieszkańcom na współdecydowaniu o kształcie części budżetu gminy.

Wśród spraw przekazywanych jednostkom pomocniczym można wskazać:

1. inicjowanie, wspieranie oraz organizowanie działań mających na celu zaspokojenie potrzeb mieszkańców jednostki pomocniczej;
2. opiniowanie projektu budżetu gminy;
3. uczestnictwo przedstawiciela organów jednostki pomocniczej w komisjach przetargowych organizowanych przez jednostki organizacyjne gminy w zakresie spraw w całości realizowanych na obszarze jednostki pomocniczej wraz z oceną tych zadań;
4. podejmowanie i wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska, przyrody i zieleni komunalnej na terenie jednostki pomocniczej;
5. współdziałanie z organizacjami społecznymi, pozarządowymi i innymi podmiotami w tworzeniu na terenie jednostki pomocniczej placówek kulturalno-rekreacyjnych, takich jak świetlice, kluby osiedlowe, domy kultury dla dzieci i dorosłych;
6. współpracowanie z administracjami nieruchomości działającymi na terenie jednostki pomocniczej w zakresie zarządzania i dbałości o stan mienia komunalnego, wskazywania niezbędnych do wykonania remontów oraz przez udział w komisjach do spraw odbioru wykonywanych prac;
7. ocena funkcjonowania jednostek organizacyjnych gminy udzielających świadczeń, których zakres działania dotyczy jednostki pomocniczej oraz wnioskowanie o kontrolę takiej jednostki organizacyjnej;
8. wyrażanie opinii oraz występowanie z postulatami i wnioskami do organów gminy i jednostek organizacyjnych we wszystkich sprawach dotyczących jednostki pomocniczej;

9. prawo inicjatywy uchwałodawczej w sprawach dotyczących jednostki pomocniczej;
10. prawo składania wniosków o przekazanie zadań oraz składników mienia komunalnego w celu realizacji zadań gminy na obszarze jednostki pomocniczej z zakresu prowadzenia i utrzymania: przedszkoli, szkół podstawowych i średnich, zakładów opieki zdrowotnej, placów zabaw, świetlic, klubów, boisk i terenów rekreacyjnych;
11. opiniowanie projektów uchwał rady gminy w sprawach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zbywania nieruchomości oraz praw do lokali należących do gminy, lokalizacji inwestycji wraz z oceną ich oddziaływania na środowisko, przeznaczenia wolnych lokali użytkowych, zmiany przeznaczenia gminnych obiektów oświatowych, służby zdrowia, kultury, pomocy społecznej, sportu i rekreacji, lokalizacji punktów handlowych, gastronomicznych, usługowych i targowisk na terenach będących własnością gminy oraz punktów sprzedaży i konsumpcji alkoholu, przebiegu tras linii komunikacyjnych lokalnego transportu zbiorowego oraz rozmieszczenia przystanków, planów budowy i remontów obiektów komunalnych, jak: drogi, oświetlenie, wodociągi, kanalizacja, urządzenia energetyczne, sportowe;
12. opiniowanie opiniowania planów rozwoju i utrzymania zieleni miejskiej i terenów rekreacyjnych a także czystości i porządku na terenie jednostki pomocniczej⁶.

Powyższe przykłady spraw jakie rady gmin przekazują w kompetencje jednostkom pomocniczym unaoczniają, jak szeroki może być zakres decentralizacji władzy na poziomie gminy, współuczestnictwo i współodpowiedzialność mieszkańców za alokację środków publicznych oraz podejmowanie konkretnych działań realizujących zapisy uchwały budżetowej. Możliwości włączania jednostek pomocniczych w procesy współdecydowania o kierunkach wydatkowania publicznych środków oraz nadzoru nad realizacją zadań finansowanych ze środków budżetowych jest jak widać z powyższych przykładów, szeroka. **Aby te możliwości mogły nabrać realnych kształtów w życiu lokalnych społeczności, niezbędna jest dobra wola władz samorządowych, które opracowują i wdrażają stosowne procedury włączania mieszkańców w procesy współdecydowania. Wyszczególnione powyżej sprawy, które mogą zostać przekazane mieszkańcom sołectwa powiązane są również z kwestiami finansowymi, bowiem za przekazywaniem**

⁶Op. Cit. str. 116-119, str. 179-181

uprawnień powinno również pójść przekazanie środków aby te uprawnienia mogły zostać realizowane.

Chmielnicki w komentarzu do ustawy o samorządzie terytorialnym zwraca uwagę, że zadania przekazywane jednostce pomocniczej muszą mieścić się w zakresie działań organu gminy oraz nie mogą obejmować spraw będących w wyłącznych kompetencjach rady gminy⁷. Zakres działań organów gminnych zawarty jest w artykule Art. 6. 1. zgodnie z którym, do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Jeżeli zaś ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzyganie w sprawach, o których mowa w ust. 1, należy do gminy. Z kolei w artykule 7.1 niniejszej ustawy, ustawodawca wyszczególnia katalog zadań należących do gminy. Zgodnie z tym co zostało powiedziane wcześniej, rada gminy może przekazywać jednostkom pomocniczym wszystkie zadania, które mieszczą się w zakresie zadań realizowanych przez gminę z wyłączeniem tych zadań, które stanowią wyłączne kompetencje organów gminy. Do tych kompetencji należą przede wszystkim kompetencje organu wykonawczego gminy (wójt, burmistrz, prezydent) oraz organu uchwałodawczego (rada gminy). Zakres wyłącznych kompetencji organów wykonawczego i uchwałodawczego zawarty jest w artykułach 18 par. 2 dla rady gminy oraz w artykułach 30, 31a, 31b ustawy o samorządzie gminnym⁸.

Budżet partycypacyjny w oparciu o przepisy dotyczące konsultacji społecznych.

Artykuł 5a ustawy o samorządzie gminnym.

Artykuł ten przewiduje, że w wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzone na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji określa uchwałą rada gminy. Ustawa daje szerokie możliwości uregulowania, w ramach lokalnych potrzeb i specyfiki zasad i trybu przeprowadzania konsultacji⁹. Procedury konsultacyjne w gminie mogą mieć charakter stały i ogólny jak i dostosowany do konkretnej sprawy.

⁷Op. Cit., str. 221

⁸Ustawa o samorządzie gminnym, Dz.U.2001.142.1591.

⁹Op. Cit.

Budżet gminy jako podstawowy plan finansowy gminy jest jedną z najważniejszych spraw dla funkcjonowania tej samorządu lokalnego. Nie ma zatem przeszkód aby rada gminy stosowną uchwałą wprowadziła konsultacje budżetu gminnego z mieszkańcami. W uchwale o której mowa może być określona szczegółowa procedura konsultacji budżetowych z mieszkańcami. Należy jednak pamiętać, że takie konsultacje będą miały charakter jedynie opiniujący. Tym nie mniej, władze gminy, tak jak to ma miejsce w wielu miastach w których budżet partycypacyjny jest realizowany, mogą zobowiązać się publicznie do pełnej akceptacji woli mieszkańców.

Statut gminy oprócz regulowania zadań i struktury może regulować także tryb pracy organów gminy. Może zatem zawierać **przepisy dotyczące konsultacji czy opiniowania w ramach działania organów i jednostek gminy**, jest to bowiem część trybu działania organów¹⁰.

W oparciu o powyższy przepis rada gminy może podjąć stosowną uchwałę w której zapisane zostaną procedury konsultacji budżetu z mieszkańcami.

Z punktu widzenia podstaw prawnych dla budżetu partycypacyjnego w Polsce, warto również **wymienić art. 234** ustawy o finansach publicznych, który nakłada na radę gminy obowiązek przyjęcia uchwały w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej.

Każda gmina ma więc opracować i uchwalić procedurę tworzenia budżetu gminnego.

W procedurze zawarte są terminy obowiązujące w trakcie prac nad budżetem, wymogi dotyczące uzasadnienia i materiałów informacyjnych przedkładanych przez zarząd gminy radzie oraz wymagania odnośnie szczegółowości budżetu. Procedura najczęściej zawiera informacje o podmiotach, które mogą składać wnioski do budżetu gminnego. W ramach procedury może zostać dokładnie określony sposób w jaki mieszkańcy mogą składać wnioski do budżetu gminnego w sposób zorganizowany lub indywidualny oraz tryb rozpatrywania tych wniosków.

Również organ wykonawczy gminy (wójt, burmistrz, prezydent) w zakresie swoich kompetencji, które zostały zapisane m.in. w ustawie o samorządzie gminnym oraz

¹⁰Ustawa z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym, Dz.U.2001.142.1591.

ustawie o finansach publicznych może w drodze rozporządzenia wprowadzić budżet partycypacyjny, polegający na umożliwieniu zgłaszania przez mieszkańców zadań do realizacji w kolejnym roku budżetowym. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych zarząd gminy posiada bowiem wyłączną kompetencję w opracowaniu projektu budżetu i nic nie stoi na przeszkodzie aby w trakcie prac nad projektem organ wykonawczy mógł skorzystać z opinii mieszkańców.

Oczywiście, zarówno w oparciu o artykuły dotyczące konsultacji społecznych, procedury budżetowej oraz uprawnień organu wykonawczego, wszelkie procedury tworzenia budżetu z uwzględnieniem głosu mieszkańców mają charakter sugerująco-opiniujący, bez mocy wiążącej. Warto jednak zauważyć, że na świecie, duża część budżetów partycypacyjnych nie ma charakteru wiążącego unormowanego prawnie, a jedynie moc wiążącą w postaci pewnej umowy społecznej zawartej pomiędzy władzami a mieszkańcami, że poprawnie przeprowadzony proces będzie dla władz wiążący.

Mechanizmy uczestnictwa mieszkańców we współdecydowaniu o wydatkach budżetowych w sposób akcyjny.

Inicjatywa lokalna w Ustawie działalności pożytku publicznego i wolontariacie

W ramach polskiego porządku prawnego, oprócz mechanizmów umożliwiających tworzenie rozwiązań, które umożliwiają uczestnictwo mieszkańców w procesie debaty nad kształtem budżetu danej gminy w sposób zgodny z zasadami budżetu partycypacyjnego, istnieją możliwości uczestnictwa mieszkańców we współdecydowaniu o kształcie wydatków budżetowych w formie zorganizowanych lub indywidualnych inicjatyw obywatelskich, w trakcie całego roku budżetowego. W przypadku tego typu inicjatyw nie możemy mówić, że są one budżetem partycypacyjnym w rozumieniu jakie zostało mu nadane w poprzednim rozdziale. Tym nie mniej inicjatywy takie umożliwiają mieszkańcom współdecydowanie o przeznaczeniu środków budżetowych i jako takie są warte zasygnalizowania.

Mechanizm, umożliwiający mieszkańcom realizację we współpracy z samorządem gminnym, inicjatyw mających na celu poprawę jakości życia i rządzenia w jednostkach samorządu terytorialnego został wprowadzony nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W ramach inicjatywy lokalnej mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego (JST) bezpośrednio, bądź za pośrednictwem organizacji pozarządowych, lub innych

podmiotów wymienionych w ustawie mogą składać wnioski o realizację przedsięwzięć do władz gminy, na terenie której zamieszkują lub mają siedzibę w przypadku organizacji. Wnioski składane do władz mogą dotyczyć szerokiego spektrum przedsięwzięć, które mogą być zgłaszane do wykonania. Uwzględnienie przez władze wniosków składanych przez upoważnione podmioty ma bezpośrednie przełożenie na kształt wydatków budżetowych, bowiem najczęściej przedsięwzięcia wymagające nakładów finansowych ze strony samorządu.

Zgodnie z przepisami ustawy organ stanowiący jst określa tryb i szczegółowe kryteria oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej. Szczegółowe kryteria oceny powinny uwzględniać przede wszystkim wkład pracy społecznej w realizację inicjatywy lokalnej. Ocena wniosku pozostaje w gestii organu wykonawczego (wójt, burmistrz, prezydent), który oceniając wniosek powinien brać pod uwagę szczegółowe kryteria oceny wniosku oraz jego celowość z punktu widzenia potrzeb społeczności lokalnej. Jeśli złożony wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie, organ JSTnp. wójt (burmistrz), zawiera na czas określony umowę o wykonanie inicjatywy lokalnej z wnioskodawcą. Mieszkańcy lub organizacje, które wnioskuje o realizację inicjatywy lokalnej mogą zobowiązać się do wkładu własnego w realizację przedsięwzięcia, który będzie pracą społeczną inicjatorów, wkładem pieniężnym lub rzeczowym¹¹.

Możliwość występowania z inicjatywami na rzecz realizacji społecznie potrzebnych przedsięwzięć przez zainteresowane podmioty lokalne w oparciu o stosowne procedury i kryteria umożliwia mieszkańcom poszczególnych gmin partycypację we współdecydowaniu o kierunkach wydatkowania publicznych środków oraz współdzielenia kosztów i odpowiedzialności za realizację poszczególnych działań. Podobnie jak w przypadku powyżej omówionych podstawach prawnych partycypacji w budżecie, również i w tym przypadku niezbędna jest dobra wola władz samorządowych. Od tej woli bowiem zależy czy wnioski będą składane, realizowane i czy będą przyczyniały się do budowy trwałych podstaw uczestnictwa obywatelskiego w kształtowaniu budżetu.

¹¹Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536.